

Asia: VN/21883/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaika noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

-

Esityksen yleisperustelut

Huomionne esityksen yleisperusteluista

-

Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksessä arvioituista vaikutuksista

Vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu, mitä seurauksia on sillä, että työehtosopimuksilla toisinsopimista ei esitetä sallittavaksi kaikissa direktiivin mahdollistamissa tilanteissa. Tällä on vaikutuksia mm. työnantajien mahdollisuuksiin tarjota työntekijälle koulutusta.

Työsopimuslaki

1 luku 11 §: Vaihtelevaa työaika koskeva ehto

-

2 luku 4 §: Selvitys työnteon keskeisistä ehdoista

-

2 luku 6 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 19 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 7 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

Työryhmän mietinnössä ei ole mahdollistettu direktiivin sallimassa laajuudessa työmarkkinaosapuolten oikeutta poiketa sääntelystä työehtosopimuksilla.

Resitaalin 34) mukaan työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta ja niiden asemaa työntekijöiden ja työnantajien edustajina olisi kunnioitettava. Myös EU-komission direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevassa loppuraportissa kiinnitetään huomioita siihen, että työmarkkinaosapuolilla tulee olla laaja harkintavalta sopia eriävistä järjestelyistä ja korvaavista toimenpiteistä, kunhan tällaiset järjestelyt eivät estä direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaisia tavoitetta ja ne kunnioittavat EU:n lainsäädäntöä ja sen yleisiä periaatteita sekä takaavat työntekijöiden yleisen suojelun.

Suomalainen työmarkkinajärjestelmä perustuu keskeisiltä osin työehtosopimukseen, jossa työmarkkinaosapuolilla on laajat mahdollisuudet poiketa laista. Tätä mahdollisuutta onkin käytetty laajasti vuosikymmenten aikana työehtosopimuksia solmittaessa.

Tässä tapauksessa laissa säännellään työelämää koskevia asioita, joista ei ole aiemmin ollut sääntelyä. Näitä asioita on kuitenkin jo ratkottu työehtosopimusten avulla. On sekä direktiivin tarkoituksen vastaista että suomalaisen työmarkkinajärjestelmään huonosti sopivaa, että työehtosopimuksella poikkeamista ei mahdollisteta niin pitkälle kuin se on mahdollista.

Kaupan liitto pitää erittäin tärkeänä, että työehtosopimuksilla lainsäädännöstä toisinsopiminen mahdollistetaan kansallisessa sääntelyssämme siinä laajuudessa, kuin se on direktiivin mukaan sallittua. Mikäli näin ei tehdä, sillä on huomattavia vaikutuksia mm. työnantajien mahdollisuuksiin tarjota työntekijälle koulutusta.

Tällaisia vaikutuksia liittyy esimerkiksi auto- ja kuljetusalan välttämättömiin kuljettajien pätevyyskoulutuksiin, joista on sovittu mm. Kaupan automiesten yleissitovassa työehtosopimuksessa (Kaupan liitto - AKT - Palta). Työehtosopimuksessa on asetettu työnantajalle velvollisuus antaa tai kustantaa edellä mainitun ammattipätevyysdirektiivin mukaista jatkokoulutusta työntekijälle. Työehtosopimuksissa on myös sovittu, että koulutus voidaan antaa

työajan ulkopuolella eli vapaa-aikana, jos siitä sovitaan paikallisesti. Jos ammattipätevyyskoulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, korvataan koulutusajalta yksinkertainen peruspalkka koulutusaikaa työaikaan lukematta.

Kuljetusalalla on työvoimapulaa, ja koulutusten hoitaminen työajalla aiheuttaa ongelmia yritysten toiminnalle, koska sijaistaminen ei välttämättä onnistu. Käytännössä tämä voi johtaa esimerkiksi elintarvikekuljetusten hidastumiseen tai estymiseen. Sääntely voi siten aiheuttaa uhkaa jopa huoltovarmuudelle.

Työsopimuslain 2 luvun 19 §:ää ei ole mietinnössä sisällytetty työsopimuslain 13 luvun 7 §:n luetteloon sääntelystä, josta työehtosopimuksilla toisinsopiminen olisi sallittu. Työsopimuslain 2 luvun 19 § tulee sisällyttää lain 13 luvun 7 §:n luetteloon.

Muut mahdolliset huomiot

-

Merityösopimuslaki

1 luku 3 §: Työsopimuksen muoto ja sisältö

-

1 luku 3a §: Työntekijälle annettavat tiedot

-

2 luku 5 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 24 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 9 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Työaikalaki

30 §:n 4 momentin kumoaminen ja uusi 30 a §: Vaihtelevan työajan sopimuksia koskevat vaatimukset työvuorosunnittelussa

-

34 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta

9 §: Viranhoitomääräys

-

16 b §: Pakollinen koulutus ja työajaksi lukeminen

-

22 a §: Velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta virkasuhteesta

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

13 §: Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Työntekijän eläkelain 148 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Työtapaturma- ja ammattitautilain 272 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Lavikkala Anna
Kaupan liitto ry

Vaaja Antti
Kaupan liitto - Kaupan liitto, työmarkkinaosasto